

§ 486, čís. 1 tr. z. rovněž podle § 290, odst. 1 tr. ř., a co do přečinu § 485 tr. z. podle zásady vytčené v § 289 tr. ř. a bylo věc i v tomto rozsahu vrátiti nalézacímu soudu k opětnému projednání a rozhodnutí.

K tomu se ještě podotýká, že novým rozsudkem snad znovu zjištěné spáchání přestupku podle § 3 zákona o maření exekuce by bylo promlčení zmíněných přečinů na závadu samozřejmě i tehda, kdyby rozsudek obžalované co do přestupku podle § 3 cit. zák. z důvodu promlčení zprostil (rozh. č. 652, 3285, 4062 Sb. n. s.).

Dále se podotýká, že bude na nalézacím soudu, aby se ani co do zmíněných přečinů při řešení předpokladu promlčení podle § 531, písm. c) tr. z. nespokojil obsahem výpisu z trestního rejstříku, nýbrž vhodným způsobem zjistil, zda se obžalovaní v době promlčecí skutečně nedopustili nějakého soudně trestného činu.

Čís. 6126.

Periodický tiskopis je výhradním nositelem nároku na ochranu své cti a tím i práva stíhacího. Osoby, jmenované v § 16, odst. 3 zákona o ochraně cti, jsou oprávněny jen k výkonu tohoto práva. Jde o jediné žalobní právo, k jehož výkonu je za určitých předpokladů oprávněno více osob; ty se mohou během řízení vystřídati v jeho výkonu.

Osoby, které vykonaly za periodický tiskopis oprávnění k žalobě, jsou místo něho povinny nahraditi útraty, mají však s druhé strany i nárok na náhradu útrat, skončí-li se věc příznivě pro periodický tiskopis.

Vzájemný poměr subjektivních skutkových podstat přestupku podle § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. (ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n.) a přečinu podle § 2 zákona o ochraně cti.

(Rozh. ze dne 7. února 1938, Zm I 1100/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n. O útratách rozhodl nejvyšší soud takto:

Obžalovaný je podle § 390, odst. 2 tr. ř. práv z nákladů řízení zrušovacího a nahradí zejména podle § 393, odst. 3 tr. ř. L-ovi jakožto vydavateli periodického tiskopisu »H.« a K-ovi jakožto odpovědnému redaktorovi uvedeného tiskopisu, tedy osobám vykonávajícím právo soukromé žaloby, útraty právního zastoupení vzešlé jim z příčiny řízení zrušovacího. Výši těchto útrat ustanoví soud první stolice. Za tyto útraty ručí podle § 10, odst. 1 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n. rukou společnou a nedílnou vlastník a vydavatel periodického tiskopisu »N.«.

Důvody:

Zmatečnou stížností obžalovaného, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9 a), b), c) tr. ř., nelze přiznati úspěch v žádném směru.

Především nutno se zabývatí námitkou obžalovaného, že tu schází obžaloba podle zákona potřebná, pokud se týče že tu jsou okolnosti, pro které zaniklo stíhací právo soukromého žalobce (§ 281, čís. 9 b), c) tr. ř.).

V tomto směru uvádí stěžovatel, že jako soukromý žalobce přichází v úvahu periodický tiskopis »H.«, že žádost za trestní stíhání (po rozumu § 23, odst. 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.) dne 3. března 1937 — s hlediska lhůty vytčené v § 17 cit. zák. včas — podal uvedený periodický tiskopis, jsa zastoupen odpovědným redaktorem K., že však spis obžalovací, podaný dne 22. dubna 1937, tudíž po uplynutí lhůty v § 17 cit. zák. vytčené, podepsal P., který uvedenou žádost za trestní stíhání nepodal vůbec, natož ve zmíněné lhůtě § 17 cit. zák., že žádost za trestní stíhání nepodal ani vydavatel periodického tiskopisu »H.« L., uvedený v záhlaví obžalovacího spisu, a že konečně P. (podle § 16, odst. 3 cit. zák.) vůbec není oprávněn vznést žalobu za periodický tiskopis »H.«, nejša ani jeho vlastníkem, ani jeho vydavatelem, ani jeho odpovědným redaktorem. Po stránce právní dovozuje dále zmatečnii stížnost, že se tyto osoby vůbec nesmějí během trestního řízení vystřídati.

Námítky ty neobstojí. Napadený rozsudek zjišuje, že advokát Dr. O. jako právní zástupce soukromého žalobce byl jménem tohoto soukromého žalobce, totiž periodického tiskopisu »H.« ke stíhání obžalovaného zmocněn jak odpovědným redaktorem jmenovaného tiskopisu K., tak jeho vydavatelem L. Zjištění to má plný podklad ve svědectví uvedených osob a v obsahu dopisu č. 1. 25. Hledíc k těmto důkazům neměl nalézací soud příčiny připustiti návrh obhájcův na opatření prvopisu plné moci redaktora K. za účelem zjištění, zda byl právní zástupce zmocněn jménem časopisu »H.«, takže rozsudek není v tomto směru stížen zmatkem podle § 281, čís. 4 tr. ř. (nesprávně uplatňovaným i s hlediska § 281, čís. 5 tr. ř.).

Ze spisů vysvítají dále tyto procesní skutečnosti: Žádost za trestní stíhání podal dne 3. března 1937, a to, jak není popřeno, včas nahoře uvedený právní zástupce za žalující časopis »H.«, zastoupený odpovědným redaktorem K. Týž právní zástupce podal dne 22. dubna 1937 obžalovací spis za tiskopis »H.«, podle záhlaví obžalovacího spisu zastoupený tenkrát jak vydavatelem L., tak odpovědným redaktorem K. Ke konci obžalovacího spisu je jako podatel psacím strojem uveden »P., odpovědný redaktor H.«.

Nehledíc k tomu, že tu podle vyjádření zástupce soukromého žalobce při hlavním přelíčení jde o pouhé nedopatření (psací chybu), neběží vůbec o nějaký podpis, nýbrž pouze o údaj napsaný strojem. Ze záhlaví obžalovacího spisu plyne však, že žalující periodický tiskopis byl při podání žaloby zastoupen i skutečným odpovědným redaktorem K., tudíž stejnou, podle § 16, odst. 3 cit. zákona oprávněnou osobou, jako při podání žádosti za trestní stíhání.

Již proto nelze tudíž říci, že žaloba byla s hlediska lhůty v § 17, odst. 1 cit. zák. vytčené podána opožděně a že zaniklo podle § 530 tr. z. stíhací právo soukromého žalobce periodického tiskopisu »H.«, pokud

byl zastoupen svým redaktorem, pokud se týče, že žaloba byla podána osobou neoprávněnou (P.).

Přes to nutno se vypořádati i s právním názorem zmáteční stížnosti nahoře uvedeným, neboť kdyby bylo toto stanovisko správné, bylo by obžalovaného aspoň zprostiti obžaloby, pokud byla podána vydavatelem L., což by mělo samozřejmě vliv i na otázku náhrady útrat. Nehledíc k tomu je řešení této otázky směrodatné i pro posouzení, zda lze jmenovanému vydavateli přiznati nárok na náhradu útrat řízení zrušovacího.

Podle § 5, odst. 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. požívají ochrany cti za předpokladů odst. 2 téhož místa zákona i periodické tiskopisy. Podle § 16, odst. 3 cit. zák. vykonává za periodický tiskopis právo k žalobě vlastník, vydavatel nebo odpovědný redaktor, při čemž podle § 16, odst. 4 cit. zák. lhůta k podání žádosti za stíhání se počíná dnem, kdy se první z těchto osob dověděla o trestném činu a o osobě vinníkově. Na rozdíl od úpravy skutečného souběhu žalobních práv (§ 20, odst. 1, 2 téhož zákona) ustanovuje § 20, odst. 3, že pravoplatným soudním rozhodnutím o trestném činu (proti zákonu o ochraně cti), směřujícím proti periodickému tiskopisu, zaniká žalobní právo ostatních oprávněných osob.

Ustanovení ta nasvědčují jasně tomu, že nositelem nároku na ochranu cti a tím nositelem stíhacího práva je sám periodický tiskopis a že osoby uvedené v § 16, odst. 3 jsou jen oprávněny k vykonání tohoto práva příslušejícího periodickému tiskopisu. Kdyby byly tyto osoby samostatnými nositeli stíhacího práva, bylo by též zbytečné ustanovení § 34, odst. 2 cit. zák., kteréžto ustanovení naopak výslovně zdůrazňuje, že soukromým žalobcem je periodický tiskopis, že však povinnost nahraditi útraty trestního řízení stíhá místo něho osoby, které za něj vykonávaly oprávnění k soukromé žalobě (tedy osoby vyčtené v § 16, odst. 3), kteréžto osoby mají zřejmě i v opačném případě, t. j. v případě výsledku trestní věci žalobci příznivého, nárok na náhradu útrat (Steiner, Schutz der Ehre, str. 101).

Tam, kde jde o skutečný souběh samostatných žalobních práv ve smyslu § 20, odst. 1 a 2, počíná pro každého oprávněného stíhací lhůta jednotlivě dnem, kdy se ten který oprávněný dověděl o trestném činu a o osobě vinníkově. Pro osoby vykonávající žalobní právo za periodický tiskopis platí naopak ustanovení § 16, odst. 4, poukazující k tomu, že zákon považuje tyto osoby, vykonávající jen právo jediného postiženého subjektu ochrany cti (periodického tiskopisu), jaksi za celistvost. Proto má též v těchto případech pravoplatné rozhodnutí, jež bylo vyneseno k žalobě periodického tiskopisu, vznesené některou z osob podle § 16, odst. 3 oprávněných, úplně vyčerpávající účinek co do všech ostatních po rozumu § 16, odst. 3 oprávněných osob (§ 20, odst. 3).

Zpráva výboru ústavně-právního (tisk 2268 posl. sněmovny z roku 1933) mluví sice na str. 31, sl. 1. o samostatném žalobním právu, které tu z téhož činu, ubližujícího toliko jedné osobě (periodickému tiskopisu), přísluší několika osobám, leč důvodová zpráva (tisk 830 posl. sněmovny z roku 1930) praví na str. 28, sl. 1. a 2. výslovně, že se tu právo k ža-

lobě vykonává jen v zastoupení jiného, že tu nejde o uplatnění vlastního žalobního práva, nýbrž toliko o výkon práva příslušejícího osobě zastupované.

Uvedená místa zákona a materialíí poukazují ve své vzájemné souvislosti jasně k tomu, že právo k výkonu soukromé žaloby jest uvedeným subjektům svěřeno jen pro jejich úkol, který vykonávají v poměru k dotčenému tiskopisu, a nikoli se vztahem na jejich vlastní osobu, pokud se týče, že tu běží jen o jediné žalobní právo a jen o více osob k jeho vykonávání za určitých předpokladů oprávněných. Nelze proto nic namítnouti proti tomu, aby ve výkonu práva k žalobě soukromé pokračovala v takových případech jiná osoba, k tomu podle § 16, odst. 3 oprávněná, aby se tedy tyto osoby za řízení ve výkonu práva k žalobě vystřídaly (viz Poláček, Ochrana cti, str. 47, 84; srovn. Steiner, Schutz der Ehre, str. 81).

Podle toho, co uvedeno, mohl tudíž při podání žaloby jako zástupce žalujícího tiskopisu vystupovati i vydavatel L., byť i tak neučinil při podání žádosti za stíhání a byť i byl obžalovací spis podán až po uplynutí lhůty stanovené v § 17, odst. 1 cit. zák.

Ve věci samé dovozuje stěžovatel zmatečnost napadeného rozsudku, pokud jde o otázku, zda stíhaný článek naplňuje objektivní skutkovou podstatu přečinu pomluvy podle § 2 zák. o ochraně cti. Neprávem opírá zmatečnou stížnost příslušné vývody též o různé zmatky podle § 281, čís. 5 tr. ř., neboť jde tu o řešení právní otázky, jak sluší vykládati obsah, smysl a dosah stíhané zprávy (rozh. čís. 5174, 5187, 5410 Sb. n. s.). Pro otázku tu rozhoduje, jak tento projev chápe nepředpojatý průměrný čtenář. A tu je zmatečnou stížností na omylu, pokud roztrhujíc článek v různé části doličuje, že jeho smyslem je pouze to, že žalující tiskopis (mylně) považuje »těch 500 československých chlapců v mezinárodní brigádě španělských anarcho-komunistů« za idealisty, kteří šli »bojovat na španělských bojištích za —českou svobodu«, kdežto časopis »N.« je považuje za dobrodruhy, kteří táhli na pomoc anarcho-komunistům, šli bojovat za žold a v naději, že si ve Španělsku zarabují«. Zmatečnou stížností má neprávem za to, že tu jde o pouhou různost mínění a že stíhaný článek nevytýká časopisu »H.«, jako by vědomě obhajoval jednání dobrodruhů, řízené nízkými a nečestnými pohnutkami.

Nelze tu především přehlížeti nadpis článku: »Na takový „špek“ se nedají bolševičtí dobrodruzi naverbovat do Španělska.« Označuje se tedy tvrzený názor soukromého žalobce, že zmíněné osoby bojují na španělských bojištích za českou svobodu, za »špek«, tudíž za lakadlo, určené k naverbování bolševických dobrodruhů do Španělska. Dále prohlašuje stíhaný článek tento domnělý názor soukromého žalobce za »krvavý vtíp«, jímž »bolševičtí verbíři . . . mezi tovaryši nikoho již nezískají pro anarcho-bolševickou armádu«. Jako skutečnost uvádí pak článek, že jde o dobrodruhy, kteří bojují za žold a v naději, že si ve Španělsku »zarabují«. Zmíněná úprava článku a najmě výrazy »špek« a »krvavý vtíp« musí v nepředpojatém čtenáři průměrné soudnosti vzbuditi představu, že časopis »H.« u vědomí stavu věci, jak jej tvrdí stíhaný článek, tudíž ni-

koli bezelstně, nýbrž proti lepšímu vědomí tvrzené nízké a nečestné jednání zmíněných »500 československých chlapců« obhajuje a ospravedlňuje pod pláštíkem, jako by bojovali za českou svobodu. Tím se vytýká soukromému žalobci, že vědomým a úmyslným zkreslením skutečnosti líčí něco zavržení hodného za dobré a ideální, a hledíc k tomu, že by tu šlo o hrubá zneuznání povinností a úkolů slušného a poctivého tisku, vytýká mu takto skutečnost, která by jej mohla vydati v opovržení nebo snížiti v obecném mínění. Nalézací soud shledal proto v onom článku právem objektivní skutkovou podstatu přečinu podle § 2 zák. o ochraně cti a nezatížil v tomto směru rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 9 a) tr. ř.

Uvedeným zmatkem — nesprávně dovolává se zmateční stížnost i zde důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a mimo to podle čís. 9 b) tr. ř. — netrpí rozsudek ani pokud jde o subjektivní stránku přestupku podle § 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhl. č. 145/1933 Sb. z. a n. Napadený rozsudek se zabývá výslovně otázkou viny obžalovaného, zjišťuje, že článek před uveřejněním vůbec nečetl, a usuzuje zcela správně, že obžalovaný takto zanedbal svou povinnost jako odpovědný redaktor. Zmateční stížnost jest úplně za zcestí, pokud u ryze kulposního trestného činu § 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n. vyhledává úmyslu neb aspoň vědomí, že se projev, o němž jde, dotýká jiné osoby (totiž osoby soukromého žalobce). Kdyby byly opodstatněny tyto subjektivní složky, pak by právě nešlo o přestupek podle uvedeného § 4, nýbrž o přečin podle § 2 zák. o ochraně cti. Jest ovšem správné, že i zde platí obecná zásada o nutnosti příčinné souvislosti mezi nedbalým opominutím a nastalým výsledkem, leč v tomto směru nelze pochybovati, že kdyby byl obžalovaný stíhaný článek podle své povinnosti s patřičnou pozorností četl před jeho uveřejněním, byl by si jeho povahu pro soukromého žalobce urážlivou uvědomil, když bylo nahoře dovozeno, že onen smysl a dosah článku chápe i nepředpojatý průměrný čtenář. Tím spíše musí to platiti o odpovědném redaktoru, o němž nevyšlo najevo, že by nebyl v posuzování takových článků zběhlý již podle svého povolání a zkušeností jím nabytých.

Čís. 6127.

K §§ 171, 183, 185, 197 tr. zák.

Realisace vkladní knížky, již bylo nabyto trestným činem, není sama o sobě trestná, pokud nespadá pod pojem ukrývání.

Trestná činnost může záležeti jen ve způsobu nabytí vkladní knížky.

V realizaci vkladní knížky nezávadně nabyté nemůže spočívatí podvod.

(Rozh. ze dne 7. února 1938, Zm I 1162/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, pokud jím byla stěžovatelka